

LINSCHOTEN-VEREENIGING

NIEUWSBRIEF 2019 – I

L.S.,

De Linschoten-Vereeniging is van vele markten thuis en in de afgelopen jaren passeerden in onze delen veel landen en streken de revue. Dit jaar staat de Linschoten-Vereeniging stil bij Zuid-Amerika. In het najaar verschijnt deel 118, dat de processen tegen opvarenden van de piratenschepen *Trompeuse* en *Resolution* in Suriname en op St. Thomas in 1684 behandelt. Maar daarvoor is er eerst nog de ledenvergadering waarvoor het bestuur een heel passende locatie vond.

Het Lloyd Hotel in Amsterdam is een iconisch gebouw, gebouwd in 1921 naar een ontwerp van Evert Breman door de Koninklijke Hollandsche Lloyd (KHL) als landverhuizershotel. De KHL onderhield gedurende haar bestaan tussen 1899 en 1981 hoofdzakelijk diensten op de oostkust van Zuid-Amerika. Vele passagiers en emigranten verbleven in het landverhuizershotel voordat de reis een aanvang nam.

De honderdelfde ledenvergadering van de Linschoten-Vereeniging vindt dit jaar plaats

op zaterdag 29 juni aanstaande in het Lloyd Hotel aan de Oostelijke Handelskade in Amsterdam.

Het Lloyd Hotel is een bijzonder historisch en eclectisch gebouw, waarin allerlei bouwstijlen worden gemengd. Het symmetrische gebouw diende tot 1935 als landverhuizershotel. Daarna werd het gebouw in gebruik genomen door de gemeente Amsterdam en had veel verschillende functies: als opvanghuis voor vluchtelingen, een Duitse gevangenis, huis van bewaring (voor volwassenen en later ook voor minderjarigen) en in de jaren '90 als kunstenaarsatelier.

Het hotel, heropend in 2004, heeft binnen de hotelwereld een unieke positie. Naast hotel is Lloyd een plek die openstaat voor culturele evenementen en samenwerkingsverbanden. Dit uit zich in de uniek vormgegeven zalen met de focus op Dutch Design, samenwerkingen met grote festivals zoals het Holland Festival en diverse dans-, literatuur-, kunst-, muziek-evenementen en educatieve programma's.

Na afloop van de ledenvergadering wordt eerst de Linschoten-Penning 2019 uitgereikt. Voorts krijgen de aanwezigen nog twee lezingen voorgeschoteld over de geschiedenis van de KHL, het bijzondere gebouw en de leescultuur aan boord van de passagiersschepen, vooral die van de KHL.

We hopen op een grote toestroom van leden voor de ledenvergadering in dit bijzondere gebouw op deze bijzondere locatie!

AANMELDING LEDENBIJEENKOMST EN JAARVERGADERING, ZATERDAG 29
JUNI 2019, LLOYD HOTEL, AMSTERDAM

Ondergetekende,

Naam:

Adres:

Postcode/plaats:

Handtekening:

- Zal met ..... personen de ledenbijeenkomst en jaarvergadering bijwonen
- Stelt prijs op toezending van het financieel verslag over 2018 en begroting 2019 per e-mail op het volgende e-mail adres:

.....@.....

- Heeft geen e-mail en stelt prijs op toezending van de vergaderstukken (verslag vorige jaarvergadering, secretarieel verslag over 2018, financieel verslag over 2018 en begroting 2019) per post.
- Verleent toestemming aan het verenigingsbestuur voor het verwerken van persoonsgegevens, zoals aangegeven in de privacyverklaring op de website.

S.v.p. na invulling en ondertekening in een voldoende gefrankeerde envelop opsturen naar onderstaand adres.

✂=====

Bestuurszaken

Na de verschillende bestuurswisselingen van de afgelopen jaren is er dit jaar een betrekkelijke rust. Voorzitter Michiel van Groesen, die vorig jaar voor een tweede termijn werd benoemd, vertoeft tot augustus 2019 in het buitenland. Bestuurslid Carolien Stolte zal daarom als plaatsvervangend voorzitter de honneurs waarnemen en de ledenvergadering in goede banen leiden. De bestuursleden Stefan Deconinck en Michael Limberger zijn aftredend en stellen zich beiden herkiesbaar. De Vereniging kent een redelijk constant ledenaantal. De kosten voor de ledenbijeen-

komsten en boekuitgaven stijgen echter gestaag. Het is dan ook niet vreemd dat al geruime tijd wordt ingeteerd op het vermogen. Omdat de contributie al jarenlang hetzelfde is, stelt het bestuur voor om deze vanaf volgend jaar (2020) te verhogen.

Presentatie deel 117 – een terugblik

Hoewel de boekpresentatie van deel 117 vroeger gepland was dan gewoonlijk – niet in november, maar als aan het einde van de zomervakantie – bleek *Leiden* gelukkig niet *in last*. De Walburg Pers had het boek weer keurig op tijd klaar en velen hadden zich

LINSCHOTEN-VEREENIGING
OPGERICHT 7 MAART 1908

secretariaat: Duivestein 3, 2641 LG Pijnacker
+31 (0)15 – 369 20 93

secretaris@linschoten-vereeniging.nl
www.linschoten-vereeniging.nl

aangemeld. Ruim 100 leden, partners en genodigden waren op 25 augustus 2018 naar Museum Volkenkunde in Leiden getogen voor de verschijning van *Met de Triton en Iris naar Nieuw-Guinea. De reisverhalen van Justin Modera en Arnoldus Johannes van Delden uit 1828*, bezorgd door Willem F.J. Mörzer Bruyns. Hij bezorgde in 1985 ook al de twee delen (delen 84 en 85) van *De eerste tocht van de Willem Barents naar de Noordelijke IJszee, 1878*.

Omdat het precies 190 jaar en een dag geleden was dat het westelijk deel van Nieuw-Guinea aan het Koninkrijk Nederland werd toegevoegd, was voor deze datum gekozen. Mörzer Bruyns verzorgde zelf een inleiding en toelichting op het boek en de reis. Bijzonder is dat naast het verslag van de 22-jarige Justin Modera nog een tweede verslag door Arnoldus Johannes van Delden kon worden toegevoegd, dat twee jaar geleden werd ontdekt in het Nationaal Archief in Den Haag. Beide verslagen vullen elkaar uitstekend aan. Vervolgens verzorgde mevrouw Fanny Wonu Veys, conservator Oceanië van Museum Volkenkunde een boeiende lezing over de Papoea-collecties in Nederland.

Het eerste exemplaar van *Met de Triton en Iris naar Nieuw-Guinea* werd daarna aangeboden aan de heer Eugène van Bouwdijk Bastiaanse, nazaat van Michiel Cornelis van Boudijck Bastiaanse, die de broer was van Jan Hendrick van Boudijck Bastiaanse, de commandant van Z.M. koloniale schoener *Iris*.

Een bijzonder moment was het uiteiken – postuum – van de Linschoten-Penning 2018 aan Pieter Schriks (1965-2017), bij leven directeur-uitgever van de Walburg Pers. De Linschoten-Penning werd in ontvangst genomen door mevrouw Winnie Urban, interim-uitgever bij de Walburg Pers, en mevrouw Claudia Schriks-Kortstam, echtgenote van Pieter. Na het dankwoord door Winnie Urban konden de aanwezigen de tentoonstellingen in Museum Volkenkunde bezichtigen en werd de bijeenkomst afgesloten met een borrel in het museumcafé.

Presentatie deel 118 – een vooruitblik

In november 2019 – de exacte datum en locatie zijn momenteel nog niet bekend – wordt deel 118 gepresenteerd. De titel luidt *Ten exemplen van anderen. De processen tegen opvarenden van de piratenschepen Trompeuse en Resolution in Suriname en op St. Thomas in 1684* en de bezorgers zijn Karwan Fatah-Black en Aart Ruijter. Meer informatie over dit boeiende nieuwe deel is nu al te vinden op de website van de Walburg Pers: <https://www.walburgpers.nl/winkel/geschiedenis/exempel/>

Hakluyt/Linschoten-congres

Samen met onze zustervereniging, de Hakluyt Society, organiseert de Linschoten/Vereeniging op 5 en 6 september aanstaande het congres *Rethinking Power in Maritime Encounters 1400-1900*. Dit congres vindt plaats in de Hortus in Leiden. Het belooft een zeer interessant programma te worden, dat is georganiseerd door Michiel van Groesen (Universiteit Leiden en Linschoten-Vereeniging), Carolien Stolte (Universiteit Leiden en Linschoten-Vereeniging), Suze

secretariaat: Duivestein 3, 2641 LG Pijnacker
+31 (0)15 – 369 20 93

secretaris@linschoten-vereeniging.nl
www.linschoten-vereeniging.nl

Zijlstra (Universiteit Leiden) en Guido van Meersbergen (University of Warwick). Meer informatie is te vinden via de link:

<https://hakluysociety.wordpress.com/category/hakluysociety-conference/>

Leden van de Linschoten-Vereeniging kunnen het Hakluys/Linschoten-congres bijwonen voor het gereduceerd tarief van € 25 (i.p.v. € 50). Het programma en verdere details verschijnen binnenkort ook hier:

<https://www.universiteitleiden.nl/en/events/2019/09/rethinking-power-in-maritime-history-1400-1900>

Voorraad oudere delen

Zoals u waarschijnlijk weet, beschikte de Linschoten-Vereeniging over een grote verzameling oudere delen uit onze serie. Deze stonden sinds jaar en dag opgeslagen in het Corts Huis in Enkhuizen. Vanwege de goede relatie van de Linschoten-Vereeniging met de Corts Stichting, de eigenaar van het pand, hoefde de Linschoten-Vereeniging hiervoor geen huur te betalen. De Corts Stichting liet ons echter al enkele jaren geleden weten dat het pand zou worden verkocht en dat de Linschoten-Vereeniging per 1 januari 2019 geen gebruik meer kon maken van dit lucratieve aanbod. Het bestuur heeft gezocht naar een alternatieve opslagplaats, gratis of voor een laag huurbedrag, maar heeft die niet gevonden. Daarop is besloten om de boekenvoorraad in zijn geheel te verkopen aan een geïnteresseerd antiquariaat. Het bestuur vond Antiquariaat A. Kok & Zn. in Amsterdam bereid de partij boeken over te nemen. Wie nu een ouder deel van de Linschoten-Vereeniging zoekt, kan hiervoor bij Kok in Amsterdam terecht: <http://kok.nvva.nl/> Het bestuur van de Linschoten-Vereeniging is de Corts Stichting uitermate erkentelijk voor het feit dat zij zo lang voor de opslag van de boekenvoorraad van de faciliteiten van het Corts Huis mocht profiteren.

Met het beëindigen van de boekenvoorraad zijn ook de werkzaamheden van Ton Leenders ten einde gekomen. Elk jaar reisde hij vanuit zijn woonplaats enkele keren per jaar

LINSCHOTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 7 MAART 1908

naar Enkhuizen om door de leden gewenste oudere delen op te halen en te verzenden. Het bestuur van de Linschoten-Vereeniging is ook Ton Leenders bijzonder dankbaar voor zijn grote en belangeloze inzet voor de leden.

Het bestuur beschikt nu over een (bijna) complete Vereenigingsreeks. Verder verzamelt het bestuur van elk uitgebracht een tweede exemplaar om op termijn te (laten) digitaliseren.

AVG

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat in de hele Europese Unie (EU) dezelfde privacywetgeving geldt. De Linschoten-Vereeniging werkte daarom aan een privacybeleid, waarmee we garanderen dat er zorgvuldig en vertrouwelijk met uw persoonlijke gegevens wordt omgegaan. Dit staat zo ook verwoord in de privacyverklaring, die intussen op de website is geplaatst. Zie: <https://www.linschoten-vereeniging.nl/nl/privacyverklaring> Voor de ledenadministratie maakt de vereniging gebruik van namen, adressen en bankgegevens van leden, en de nieuwe privacywetgeving verplicht ons om uw toestemming

secretariaat: Duivestein 3, 2641 LG Pijnacker

+31 (0)15 – 369 20 93

secretaris@linschoten-vereeniging.nl

www.linschoten-vereeniging.nl

te vragen voor het verwerken van deze persoonsgegevens. Om ervoor te zorgen dat we deze verplichting nakomen, verzoeken we alle leden om deze expliciete toestemming. Dat kan via de privacyverklaring op de website (zie hoger) of door het betreffende vakje aan te vinken op de inschrijvingsstrook voor de Algemene Ledenvergadering.

Resolutieboek Pieter van den Broecke

In deel 64, *Pieter van den Broecke in Azië*, bezorgd door W.Ph. Coolhaas, wordt op p. 241-242 (noot 8) melding gemaakt van een kopie van het zeventiende-eeuws resolutieboek van Pieter van de Broecke, koopman van de VOC. In de bronnenuitgaven van zijn journaal door W.Ph. Coolhaas is te lezen dat het origineel van dit werk verloren is gegaan en dat dit een zeer belangrijke bron is. Onlangs is dit belangwekkende document teruggevonden en overgedragen aan de Universiteitsbibliotheek Leiden. Meer informatie is te vinden via de link:

<https://leidenspecialcollectionsblog.nl/articles/dutch-nationalism-and-the-story-of-the-portengen-manuscript>

Vertaling door Jan Huyen van Linschoten

Jan Huygen van Linschoten maakte na zijn terugkeer uit Azië vertalingen vanuit het Spaans, o.a. over de plundering van Rome in 1527. Hij vond de *Dialogo de las cosas ocurridas en Roma ...* van Alfonso de Valdes zo belangrijk ‘... om niet vergeten ...’, dat hij aan het vertalen is gegaan. De uitgave verscheen in 1599 onder de titel *Een t'samen-sprekin-ghe, daer besonderlick en gehandelt worden de dingen die geschiet zijn in Roomen t'jaer van 1527*.

In Nederland is hiervan geen exemplaar bewaard gebleven, wel in Emden, in de Johannes a Lasco Bibliotheek. Een gedigitaliseerde versie van de vertaling is binnenkort beschikbaar. Meer informatie is verkrijgbaar via de link: <https://www.jalb.de>

Colofon

© Linschoten-Vereeniging, 2019

LINSCHOTEN-VEREENIGING
OPGERICHT 7 MAART 1908

Boekuitgave

Eind vorig jaar verscheen bij uitgeverij Ad. Donker in Rotterdam het boek *De reizen van Willem de Wijs Het onwaarschijnlijke leven van een achttiende-eeuwse zeeman 1696-1756*, geschreven door Jelmer Krom. De Rotterdammer Willem de Wijs overleefde tien VOC-reizen naar Azië en dat deden maar weinig zeelieden in de achttiende eeuw. Gedurende zijn loopbaan werd hij een van de meest ervaren zeelieden van zijn tijd en klom hij op tot schipper. De Rotterdammer doorkruiste vrijwel het gehele handelsgebied van de machtige compagnie: van de Arabische koffiestad Mocha tot Banda, in het hart van het Indische specerijenmonopolie. Kaapstad zag hij ruim twintig keer, ook andere belangrijke havens op Java, Ceylon en in Bengalen deed hij vaak aan. Zijn snelle carrière bracht hem op al die plekken in contact met hoge functionarissen aan wal. Maar hij maakt ook natuurgeweld mee, uitputting en ziekte. Oorlog en kapers lagen eveneens altijd op de loer.

Jelmer Krom reconstrueerde dit waargebeurde zeemansleven aan de hand van talrijke bronnen en voorwerpen in het Nationaal Archief, Stadsarchief Rotterdam en Maritiem Museum Rotterdam.

secretariaat: Duivestein 3, 2641 LG Pijnacker
+31 (0)15 – 369 20 93
secretaris@linschoten-vereeniging.nl
www.linschoten-vereeniging.nl